

Poeziyamızın daha bir vaqifi -

Vaqif Aslan

Ədəbiyyat tariximizdə həm özü, həm də adı və ya təxəllüsü Vaqif olan sənətkarlarımız az deyildir: Molla Pənah Vaqif, Vaqif Səmədoğlu, Vaqif Bayatlı, Vaqif İbrahim... Şəki rayonunun Kiş kəndində yaşayıb-yaradan, on beş ilə yaxındır ki, AYB-nin Şəki bölməsinə rəhbərlik edən istedadlı qələm sahibi Vaqif Aslanı da cəsarətlə bu sıraya əlavə etmək olar. Özü mərkəzdən uzaqda olsa da, necə deyərlər, sözü həmişə poeziyamızın mərkəzində səslənən şair bu dünyaya arxalandığı Böyük Qafqaz dağlarının ucalığından baxır və həyat haqqında öz fəlsəfi-poetik qənaətlərini fikir süzgəcindən keçirərək obrazlı şəkildə oxucularına çatdırır. Vaqif Aslanın yaradıcılığı çoxşaxəlidir - elmi əsərləri, bədii tərcümələri, pyes və ssenariləri müəllifin hərtərəfli bədii təfəkkür və düşüncə sahibi olmasından xəbər verir, ancaq onun parlaq istedadı özünü daha çox poeziyasında göstərir - desək, yanılmazdır. Elə burada da vaxtı ilə mərhum tənqidçi-alim Aydın Məmmədovun Vaqif Aslan poeziyasının əsas məziyyətləri haqqında yazdığı məqaləsindən kiçik bir parçanı misal gətirmək yerinə düşər: "Vaqifin şeirlərinin mərkəzində həmişə insan, onun hiss və həyəcanları durur. Səmimiyyət onun şeirlərində nəzər-diqqəti cəlb edən əsas xüsusiyyətdir. Toxunduğu mövzudan asılı olmayaraq, onun yazıları dağ çeşməsi kimi saf, uşaq gülüşü qədər səmimi-dir".

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Vaqif Aslan Türkiyə və İran mətbuatında da dəfələrlə çap edilmiş, İranda ötən il şeirlər kitabı oxucuların ixtiyarına verilmişdir.

Hər dəfə gözəl şairimiz Vaqif Aslanın poeziyası haqqında düşündəndə yaddaşımda dərhal onun "Səndə şair olmamaq da günahdır" şeiri canlanır. Düzdür, bu şeir şairin doğma kəndinə müraciətlə yazılıb, ancaq şübhə yoxdur ki, müəllifin xoş yazını, sərt qışını, qərənfilini, lələsini, nəğməkar bulaqlarını öydüyü, kol-kosuna, qanqalına belə vurulduğu bu yurd yeri, əslində, bütöv Azərbaycanımızın poetik obrazıdır:

Şair sənə, şeir deyənin dilin - mən,
Sərkərdəsən, qılinc vuran əlin - mən.

Gözəl sənə, sevgilin - mən, dəlin - mən,
Bilmirsənmi, oğlun Kərəmsayaqdır,
Səndə şair olmamaq da günahdır.

Bu şeir düz otuz il bundan qabaq qələmə alınmış. Vaqif Aslan bu gün də ilk sevgisinə sadıq bir aşıq kimi o dağların qoynunda yaşayır, yazda güllərin-çiçəklərin xoş nəfəsini, bülüllərin cəh-cəh səsinə, qışda boy-boya dayanan, dümağ libasa bürünən dağların özəmətinə, bəzən haylı-haraylı, bəzən sakit-sakit axan Kiş çayının səsinə-sədasını özünəməxsus poetik deyimlərlə, maraqlı bənzətmələrlə

ifadə edərək varoqlara köçürür. Görün, özünü oxucusuna necə tanıdır:

Tanımaq istəsən məni dünyada,
Dolaş səhər-səhər bağçanı, bağı.
Lələ bitməyirmi sizin bağçada?
Şair sinəsindən tanınar axı!

Vaqif Aslan poeziyasında özünü qabarıq şəkildə göstərən cəhətlərdən biri də onun tariximizə möhkəm tellərlə bağlı olmasıdır. Bu bağlılıq heç də ayrı-ayrı tarixi hadisələri quru, sxematik bir şəkildə təsvir etməkdən ibarət deyildir. Tarixilik bu poeziyanın ruhunda, mayasındadır. "Daş əlifba", "Saxsı qırığı üstə yazı", "Qılinc", "Qalalar", "Kişilər", "Kərbəla fa-

ciəsi" və bu tipli başqa şeirlər müəllifin keçmişimizə üz tutaraq gələcəyimizi görməsinə, müxtəlif tarixi faktlara məhz şair gözü ilə baxaraq onları poetik deyimlə oxucusuna çatdırmasına əyani misaldır. Bir saxsı qırığı üstündə yazılmış tariximizi Qobustanla - Azərbaycanın daşlaşan əlifbası ilə oxuyan şairi ikiye parçalanmış torpağımızın yaraları göynədir, "Diriykən ayrılıq ölümdən acı, bizim başımıza tale salıb daş", - deyir. Təsəllisi isə bu olur ki, "Keşik çəkər ulu Azərbaycana, Əsrləri yara-yara qalalar, Daş köynəyi para-para qalalar!" Şair üstümüze ayaq alanları, bizi arxadan vurmaq üçün girəvə gözləyənləri görəndə hayqırır, əlini qəhrəman babalarımızın yadigarı olan qılınca uzadır:

Sən ulu babamın yadigarısən,
Səbrin illər yorub, əsrlər yorub.
Nənəmin sehirli nağıllarsən,
Adın cinlər qovub, tilsimlər qırıb.

Matəm paltarındır bu qın, soyun, çıx!
Sinəmin qanıyla silim pasını.
Göynəyən əlimlə bir zərbə çalım,
Doğra, tök Vətənin qəm libasını!

Dədəmiz Qorquda üz tutaraq yazdığı şeirlərində də müəllifin soy-kökümüzə, milli adət-ənənələrimizə möhkəm bağlarla bağlandığının əyani sübutunu görürük. Gəlin, onun ağban evli, qızıl otaqlı, kafirlərə baş əyməyən igid oğuz bəylərinə, döyüşdə at mənən, qılinc oynadan vəfali oğuz xatunlarına verdiyi salamı eşidək:

Salam, ağban evləri qızıl taqlı bəylər,
Qızıl dirəkli bəylər, qızıl otaqlı bəylər!...
Salam, Burla xatunlar, salam, analar, salam,
Nağılları şişşirin noğul nənələr, salam!

Poeziyamızın əzəli və əbədi mövzularından olan məhəbbət mövzusunda Vaqif Aslan da yan keçməmiş və çoxlu gözəl sevgi şeirləri yaratmağa müvəffəq olmuşdur. Bu şeirlərdə tərənnüm olunan sevgi safdır, təmizdir, lirik qəhrəmanın ilk dəfə heyrətdən çatılan qaşığıdır, haqq yolçusunun arxası-dayağıdır, ancaq neyləyərsən ki, ağrısı-acısı da boldur onun, çox vaxt gözde yaşa, üzə çırpılan şilləyə çevrilməyi də var. Bütün bu əzablarına, sitəmlərinə baxmayaraq şair belə qənaətə gəlir:

Mən Cumayoğluyam, qandığım budur,
İnsanın başına tacdir məhəbbət.

Şairin şeirlərini oxuyanda elə bilirsən ki, onunla üz-üzə oturub söhbət edirsən. Və bu söhbət o qədər axıcı, maraqlı olur ki, onun uzandıqca uzanmasını istəyirsən. Bu da ondan irəli gəlir ki, Vaqif Aslan Azərbaycan ədəbi dilinin zəngin ənənələrindən bol-bol və yerli-yerində bəhrələnməklə yanaşı, yeri gəldikcə doğma Şəki ləhcəsinin şəhdi-şirəsindən, duzundan da öz poetik dilinə qatır, bu da onun şeirlərinə məxsusi bir üslub, xoş ahəng vermiş olur. Rüstəm Kamal demişkən: "V.Aslanın şair xoşbəxtliyi ondadır ki, onun həyatı, ömrü-günü canlı folklorun, şirin-şəkər ləhcənin içindədir, onun bir hissəsidir. Şəki ləhcəsinin yaratdığı magik çevrədən kənara çıxıb bilmir. Dil oyunları, söz oynatmaları, ləhcənin zarafatkinə enerji V.Aslan lirikasına ayrı bir rəng, ayrı bir dad verir".

V.Aslan həm də pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olur - ADPU-nun Şəki filialında baş müəllimdir. Gələcəyin filoloqlarına ədəbiyyat tariximizi tədris edir. Keçmiş tələbələr arasında respublikamızın müxtəlif mətbuat orqanlarında bədii yazılarla çıxış edənlər, kitab müəllifi olanlar da az deyil.

Əlbəttə, kiçik bir qəzet yazısında Vaqif Aslan yaradıcılığının özünəməxsus cəhətlərini, əlvan bədii-poetik çalarlarını, mövzu-ideya xüsusiyyətlərini ətraflı, dolğun şəkildə təhlil etmək mümkün deyildir. İndiyə qədər onun haqqında bir çox görkəmli alim-tənqidçilərimiz - Yaşar Qarayev, Tofiq Hacıyev, Aydın Məmmədov, Hüseyn İsmayılov, Rüstəm Kamal və başqaları irili-xırdalı məqalələr yazıb çap etdirmişlər. İnanırıq ki, bundan sonra da Vaqif Aslan yaradıcılığına geniş elmi-tənqidi aspektdən yanaşanlar çox olacaqdır. Mənim məqsədim isə qələm dostum Vaqif Aslan haqqında öz ürək sözlərimi, səmimi duyğularımı ifadə etmək cəhdindən başqa bir şey deyildir.

Mayis Səlim,
Şəki.

